

PRIPREMILA: Anđela Bogdan

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

SVEČANO OTVORENJE I POČETAK RADA

Potencijal hrvatskih inženjera nezamjenjiv je alat u procesu oporavka i otpornosti

Sabor hrvatskih graditelja profilirao se u tradicionalno mjesto razmjene znanstvenih i stručnih informacija, a velik broj sudionika iz gospodarstva i akademske zajednice sinergijom dobiva ideje za istraživanja, koja poslije urode novom tehnologijom ili zanimljivim inženjerskim rješenjem

Svečano otvorenje 8. Sabora hrvatskih graditelja u organizaciji Hrvatskog saveza građevinskih inženjera (HSGI) održano je 4. listopada 2021. u kongresnoj dvorani hotela *Olympia* u Vodicama. Na početku je, kao i svaki put dosad, intonirana državna himna "Lijepa naša", a potom je Zrinka Grancarić, voditeljica programa, poželjela dobrodošlicu svim visokim uzvancima i sudionicima skupa

te podsjetila sve prisutne na važnost Sabora hrvatskih graditelja, koji se od 1993. održava svake četiri godine.

Sabor hrvatskih graditelja profilirao se u tradicionalno mjesto razmjene znanstvenih i stručnih informacija. Velik broj sudionika iz gospodarstva i akademske zajednice sinergijom dobiva ideje za istraživanja, koja poslije urode novom tehnologijom ili zanimljivim inženjerskim

rješenjem. Prvi Sabor hrvatskih graditelja održan je 1993. i tematski je bio usmjeren na graditeljstvo u strategiji obnove i razvoja Republike Hrvatske. Tri godine poslije u Cavtatu, koji je bio domaćin skupa sve ove godine, razgovaralo se konkretnije o graditeljstvu u obnovi i razvitku Republike Hrvatske. I u svojim sljedećim izdanjima Sabor je pratio razvoj države. Struka je 2000. raspravljala o graditeljima u razvitku Republike Hrvatske, a 2004. središnja tema Sabora bili su graditelji kao nositelji razvojnih projekata Republike Hrvatske. Peti Sabor hrvatskih graditelja, koji je održan 2008., nosio je naziv *Hrvatsko graditeljstvo pred izazovom europskih integracija*. Godine 2012. glavna tema bila je graditeljstvo kao poluga razvoja. Sedmi Sabor hrvatskih graditelja bio je usmjeren na EU i hrvatsko graditeljstvo. Danas se pak postavlja pitanje gdje je danas hrvatsko graditeljstvo koje je nekada sudjelovalo u velikim projektima i bilo nositelj grandioznih ideja. Odgovor na to pitanje vjerojatno nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Kako bi se pokušao dati odgovor na to, ali i na ostala aktualna pitanja, organiziran je i 8. Sabor hrvatskih graditelja pod tematskim nazivom *Graditeljstvo i klimatske promjene*.

Govor predsjednice HSGI-a

Prije početka radnoga dijela skupa prigodnim riječima prisutnima se obratila Mirna Amadori, predsjednica Hrvatskog saveza građevinskih inženjera. Predsjednica Amadori istaknula je to kako je Hrvatski savez građevinskih inženjera (HSGI) među najbrojnijim udruga-

Prepuna velika kongresna dvorana hotela *Olympia* na početku dvodnevnog kongresa, uz poštivanje svih preporuka vezanih uz Covid 19

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

Obraćanje Mirne Amadori, predsjednice Hrvatskog saveza građevinskih inženjera

ma građevinskih stručnjaka u Republici Hrvatskoj te da okuplja 17 temeljnih društava i četiri specijalističke članice. HSGI izdavač je znanstveno-stručnoga časopisa *Građevinar*, koji izlazi od 1949. Najvažnija i najvrjednija djelatnost HSGI-a jest cjeloživotno obrazovanje, koje se provodi kroz program stručnoga usavršavanja preko temeljnih društava diljem Republike Hrvatske, a uz suglasnost Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Sabor hrvatskih graditelja važan je skup koji okuplja velik broj hrvatskih inženjera i tradicionalno se održava svake četiri godine. Osmi Sabor trebao je biti održan 2020., ali je zbog pandemije i potresa odgođen za 2021. Cilj je Sabora hrvatskih graditelja upoznati javnost s aktualnim problemima te definirati smjernice za napredak struke i hrvatskoga gospodarstva. Svaki Sabor ima aktualni tematski naziv, a za 8. Sabor odabrano je *Gradi-*

teljstvo i klimatske promjene. U sklopu ovogodišnjega Sabor organizirane su panel-rasprave i okrugli stolovi koji su se bavili vrlo važnim temama kao što su *Nacionalni plan oporavka i otpornosti*, *Graditeljstvo i klimatske promjene*, *Specifičnosti obnove kulturne baštine nakon potresa*, *Izazovi i prilike u upravljanju muljem uređajem za pročišćavanje otpadnih voda* te *Održivo gospodarenje otpadom*. O važnost tema o kojima se raspravljalo na radnome dijelu Sabora hrvatskih graditelja svjedoče visoko pokroviteljstvo Predsjednika Republike Hrvatske te pokroviteljstva Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Suorganizatori skupa bili su Hrvatska komora inženjera građevinarstva i Hrvatska gospodarska komora. Pred-

sjednica Amadori istaknula je to kako prisutnost predstavnika akademske zajednice, izvođača, projekatnata, nadzornih inženjera i investitora pridonosi važnosti 8. Sabora hrvatskih graditelja.

Na 8. Saboru hrvatskih graditelja ocijenjeno je stanje u graditeljstvu i njegova uloga u razvitku hrvatskoga gospodarstva, raspravljalo se o graditeljstvu kao poticatelju razvoja i o načinu na koji ono utječe na borbu protiv posljedica klimatskih promjena te je kritički razmotreno provođenje dosadašnjih i budućih zadataka. Tematskim nazivom 8. Sabora *Graditeljstvo i klimatske promjene* nastojalo se istaknuti to da je za hrvatsko graditeljstvo i za cijelo hrvatsko društvo građenje od esencijalne važnosti i da se zbog toga moraju osigurati održivi razvojni projekti koji mogu pokrenuti novi rast graditeljstva, ali i cjelokupnoga gospodarstva. Takvi projekti danas su teško ostvarivi bez sredstava iz EU-ovih fondova. Na kraju svojega govora predsjednica HSGI-a željela je svim sudionicima Sabora ugodan boravak u Vodicama te ih potaknula na to da se aktivno uključe u stručne rasprave kako bi mogli biti doneseni provedivi i poticajni zaključci i rješenja problema graditeljskoga sektora.

Pozdravni govori gostiju

Okupljenima se potom obratio Zdravko Jurčec, predsjednik Hrvatskog inženjerskog saveza. Istaknuo je to kako je Sabor hrvatskih graditelja oduvijek bio nezaobilazna točka javnoga djelovanja usmjerenog na razmjenu iskustava i pronalazak odgovora na pitanje u kojemu smjeru ide hrvatsko graditeljstvo. Realan sektor uvijek je bio snažna poluga hrvatskoga gospodarstva. Upravo su globalna pandemija i potresi upozorili važnost graditeljskoga sektora, a inženjeri su u takvim okolnostima još jednom pokazali svoju stručnost i humanost. Podsjetio je sve

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

Obraćanje Zdravka Jurčeca, predsjednika Hrvatskog inženjerskog saveza

Obraćanje Nine Dražin Lovrec, predsjednice Hrvatske komore inženjera građevinarstva

Obraćanje Ante Cukrova, gradonačelnika Vodica

sudionike na to da su hrvatski graditelji u raznim periodima i okolnostima pokazali da mogu izvesti i najsloženije projekte, o čemu svjedoči i autocesta Zagreb – Split, koju je većina sudionika skupa koristila na putu na 8. Sabor hrvatskih graditelja. HSGI je vrlo važna sastavnica Hrvatskog inženjerskog saveza, ali neophodna je multidisciplinarna suradnja s inženjerima svih struka u STEM području. Predsjednik Jurčec zaželio je svim sudionicima ugodan rad i izrazio želju da se nakon 8. Sabora hrvatskih graditelja pošalje jasna i glasna poruka kako Hrvatska može računati na svoje inženjere i zajedno s njima graditi bolju budućnost.

Nina Dražin Lovrec, predsjednica Hrvatske komore inženjera građevinarstva, pozdravila je prisutne i napomenula to kako je u provedbi graditeljskih projekata vrlo važna suradnja cijele inženjerske zajednice. Graditeljstvo ima jednu od ključnih uloga u razvitku hrvatskoga gospodarstva i zbog toga se moraju osigurati održivi razvojni projekti koji mogu pokrenuti novi rast graditeljstva, ali i

cjelokupnoga gospodarstva. Implementacija elemenata takvoga graditeljstva postaje sve veći pokazatelj opće društvene i stručne svijesti o tome kakav ćemo okoliš ostaviti budućim naraštajima. Zajedništvo jest upravo ono što nas podržava, pokreće i motivira. U proteklih godinu dana, u osobito teškim uvjetima građevinska struka pokazala je zašto je iznimno važna. Promptna reakcija građevinske struke nakon zagrebačkoga i petrinjskoga potresa sve nas je učinila vrlo ponosnima. Kada je bilo najteže, hrvatski inženjeri bili su uz svoje građane i pružili im svoje znanje, stručnost i profesionalnost, hrabrost i čovjekoljublje. Zahvalila je svim inženjerima koji su se odazvali i volontirali u brzim pregledima zgrada koje su bile oštećene u prošlogodišnjim potresima. Sada nas očekuje put prema oporavku i gospodarskome razvoju, pri čemu su potrebni suradnja svih dionika, zajedništvo i solidarnost. Financijski instrumenti i kapital za ulaganja dostupni su, i to u iznosima koji se mjere u milijardama eura. Potencijal hrvatskih

inženjera od projektiranja do izvođenja projekata važan je i nezamjenjiv alat u ostvarivanju tih ciljeva. Sada je vrijeme da oporavak građevinskoga sektora postane ne samo potreba, nego imperativ kada je riječ o korištenju financijskoga i razvojnoga potencijala. Svim predavačima i sudionicima 8. Sabora hrvatskih graditelja zaželjela je uspješan rad i ugodan boravak u Vodicama.

Ante Cukrov, gradonačelnik grada Vodica, zahvalio je organizatorima 8. Sabora hrvatskih graditelja što su se odlučili za to da taj veliki i tradicionalni skup hrvatskih graditelja prvi put organiziraju u Vodicama. Zaželio je svim gostima uspješan i kvalitetan rad koji će rezultirati boljim i zelenijim projektima te humanijim pristupom prostoru u kojemu živimo.

Ravnatelj Uprave za zaštitu kulturne baštine Davor Trupković pozdravio je u ime Nine Obuljen Koržinek, ministrice kulture i medija, i u svoje osobno ime sve prisutne. Podsjetio je na to kako je Hrvatska imala vrlo zahtjevnju godinu, u kojoj su se osim pandemije koronavirusa dogodila

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

Skupu se obratio i ravnatelj Uprave za zaštitu kulturne baštine Davor Trupković (slika lijevo) i državni tajnik Tomislav Mihotić (slika desno)

i dva razorna potresa, a u tome sveobuhvatnom poslu bio je angažiran velik broj građevinskih inženjera. Fond solidarnosti osigurao je financijska sredstva za potres koji je pogodio Zagreb i okolna područja u ožujku 2020. Siguran je da će hrvatski inženjeri moći kvalitetno odraditi projektne dokumentacije i izvesti obnovu pogođenoga područja. Kada je riječ o financiranju obnove nakon potresa, treba biti svjestan toga da svi građani Republike Hrvatske ne mogu biti, slikovito rečeno, taoci saniranja šteta koje su uzrokovali potresi u Zagrebu i Banovini. Preko nacionalnih programa treba osigurati sredstva za obnovu cijele Hrvatske, i to ne samo potresom pogođenih područja, nego i slabije razvijenih područja u Hrvatskoj koja nisu obnovljena do kraja nakon štete koju je uzrokovao Domovinski rat. Pred inženjerima je velik i izazovan posao i zato je svima zaželio uspješnu suradnju i aktivno sudjelovanje u 8. Saboru hrvatskih graditelja.

Državni tajnik Tomislav Mihotić pozdravio je prisutne u ime Ministarstva mora, prometa i infrastrukture te ministra Olega Butkovića. Zahvalio je organizatoru

i suorganizatorima 8. Sabora hrvatskih graditelja te pohvalio izbor tema. Zahvalio je i svim inženjerima koji su nesebično pomagali nakon katastrofalnih potresa koji su pogodili Zagreb i Banovinu. Bez obzira na sve kritike koje su upućene nadležnim institucijama, uvjeren je u to kako je do sada napravljen velik posao, a izrazio je i nadu da će se uz pomoć hrvatske inženjerske struke omogućiti povratak ljudi u domove iz kojih su morali biti preseljeni zbog posljedica potresa.

U nastavku svojega govora Mihotić je istaknuo to kako je Hrvatska u svibnju 2020. predstavila viziju mobilnosti iz Bečke deklaracije, koja je u skladu s hrvatskim strateškim ulaganjima u modernizaciju voznoga parka, subvenciju za e-vozila i infrastrukturu za alternativna goriva kao i istraživanje i razvoj autonomnih vozila. Planiraju se intenzivna ulaganja u željeznicu, kako u pogledu modernizacije infrastrukture tako i u pogledu ozelenjavanja vlakova, narudžbe održivih pomorskih i riječnih plovila. Vrijedno je spomenuti projekt prilagođavanja hrvatskoga prometnog sustava potrebama

osoba s invaliditetom. Cilj svih navedenih aktivnosti jest pridonijeti ublažavanju klimatskih promjena, ukupnoj digitalizaciji te socijalnoj i ekonomskoj otpornosti. Među kapitalnim EU-ovim projektima treba spomenuti projekt cestovnoga povezivanja s južnom Dalmacijom, ulaz u riječku luku – državnu dionicu D403 te dovršetak autoceste na koridoru V.c kroz Republiku Hrvatsku. Među važnije projekte bit će uvršteni dovršetak brze ceste Solin – Split – Omiš, koja se realizira u fazama, te izgradnja brze ceste od Čilipa do Dubrovnika, koja će biti spojena s Herceg Novim u Crnoj Gori.

Državni tajnik Mihotić dodao je to kako je u tijeku provedba niza željezničkih projekata. Najveći takav projekt jest izgradnja željezničkih pruga Dugo Selo – Križevci te Koprivnica – Križevci, a ukupna investicija iznosi približno 550 milijuna eura. U najavi je i početak radova na dionici od Hrvatskog Leskovca do Karlovca. Velik izazov u idućem periodu bit će priprema i provedba projekta željezničke pruge od luke Rijeka do mađarske granice. U idućem planskom razdoblju planirane su investi-

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

Uzvanici 8. Sabora hrvatskih graditelja

cije u željezničku infrastrukturu u iznosu od približno dvije milijarde eura. Provedba većine investicija planirana je uz pomoć EU-ovih fondova, a kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti Hrvatska ima na raspolaganju više od 22 milijuna eura. Investicije u prometu povezane su sa zelenom i digitalnom tranzicijom, a trebale bi osigurati održivi razvoj prometnoga sustava koji će biti temelj razvitka prosperitetne države.

Na kraju govora državni tajnik Mihotić zaželio je svim sudionicima 8. Sabora hrvatskih graditelja sklapanje novih poznanstava, nove ideje, uspješan rad i nastavak zajedničkoga djelovanja.

Državna tajnica Dunja Magaš obratila se skupu u ime Darka Horvata, ministra prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, koji nije mogao doći na svečano otvorenje skupa, ali je dao punu podršku organizaciji 8. Sabora hrvatskih graditelja i zaželio plodonosnu raspravu. Magaš se osvrnula na aktivnosti koje su vezane uz obnovu potresom pogođenih područja, koja će predstavljati financijski i vremenski vrlo složen proces. Razmjeri štete koja je nastala na zagrebačkomu području i na Banovini su veliki. Riječ je o 86 milijardi kuna procijenjene štete u Zagrebu i okolnim područjima te 41,6 milijardi

kuna štete na Banovini. Kako bi se omogućila obnova navedenih područja, bilo je potrebno osigurati financijska sredstva, posebno iz europskih fondova. Na javne pozive do sada je zaprimljeno više od 430 projektnih prijedloga, a potpisano je više od 200 ugovora ukupne vrijednosti 5,8 milijardi kuna.

Državna tajnica Dunja Magaš obratila se skupu

Napori resornoga ministarstva usmjereni su na pronalazak financijskih sredstava za odgovarajuću obnovu i ojačanje oštećenih zgrada te na olakšavanje financiranja obnove građanima. Do sada je uklonjeno 330 zgrada različitih namjena. Samo za hitne sanacije zaprimljeno je više od dvije tisuće zahtjeva od kojih je više od 1700 riješeno, čime je odobrena novčana pomoć u iznosu većemu od 62,8 milijuna kuna.

Kako bi se građanima što više olakšali svi administrativni koraci, Ministarstvo je uspostavilo aplikaciju e-Obnova i oslobodilo ih prikupljanja dokumentacije kojom već raspolažu tijela javne uprave. Uspostavljeni su izvještajni mobilni uredi Ministarstva u Glini, Hrvatskoj Kostajnici i Lekeniku za pružanje pravne pomoći i zaprimanje zahtjeva za obnovu, a do sada je u tim mobilnim uredima zaprimljeno više od 9000 zahtjeva. Tema vezana uz obnovu nakon potresa vrlo je opširna i važna za hrvatsko društvo. Ministarstvo raspolaže s 5,34 milijarde kuna za obnovu zgrada. Milijardu kuna namijenjeno je za energetska obnova zgrada na području cijele Hrvatske, dok je 20 milijuna kuna rezervirano za uvođenje novoga modela strategije zelene urbane obnove i provođenje pilot-projekta *Razvoj zele-*

8. SABOR HRVATSKIH GRADITELJA

ne infrastrukture te kružnog gospodarenja otpadom i zgradama. Treba spomenuti i projekt uspostave i provedbe sustavnoga gospodarenja energijom te razvoj novoga modela financiranja, za što je osigurano 12 milijuna kuna.

Magaš je još jednom podsjetila na to da je stav Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine kao i osobni stav ministra Horvata od prvoga dana vrlo jasan. Obnova zahtijeva usku suradnju sa stručnjacima iz svih područja, osobito iz područja graditeljstva. Mišljenje inženjera daje izniman doprinos tome vrlo složenom procesu i zato je državna tajnica Dunja Magaš na kraju svojega govora zahvalila inženjerima na svemu što je do sada učinjeno te izrazila želju da nakon 8. Sabora hrvatskih graditelja svi sudionici skupa budu bogatiji za još puno primjera dobre prakse.

Obraćanje izaslanika Predsjednika Republike Hrvatske

Osmi Sabor hrvatskih graditelja održan je pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske. Budući da se predsjednik Zoran Milanović nije mogao osobno obratiti skupu, za svojega izaslanika odabrao je prof. dr. sc. Stjepana Lakušića, dekana Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Lakušić osvrnuo se na važnost tradicije Sabora hrvatskih graditelja. Taj je skup bio organiziran i u najtežim vremenima Domovinskoga rata i zato treba skupiti snagu da se i u današnjim izazovnim vremenima hrvatski graditelji okupljaju kako bi javnost upoznali s poticajnim projektima koji mogu osigurati prosperitet Republike Hrvatske. Na Saboru 2008. inženjeri su posebnu pozornost dali neophodnom povezivanju juga Lijepe Naše s ostatkom zemlje, pri čemu se kao optimalno rješenje spominjao Peleški most.

Izaslanik predsjednika RH prof. dr. sc. Stjepan Lakušić

Danas, dvanaest godina poslije, taj je veliki pothvat pri kraju. Bilo koji veliki i složeni projekt ne može biti proveden u kratkome periodu. Potrebno je dosta vremena, upornosti i skretanja pozornosti na to koliko su takvi projekti važni. Upravo naziv Sabora hrvatskih graditelja upućuje na to da su u takvim pothvatima važni svi graditelji, ne samo građevinski inženjeri, nego sve struke koje mogu pomoći svojom ekspertizom da se tako veliki projekti realiziraju za sveopće dobro. Zbog toga je vrlo važna kvalitetna strategija za graditeljski sektor koja može pridonijeti povećanju bruto domaćeg proizvoda, a upravo je to zadaća Sabora. Ne postoji razvijena država u svijetu koja nema razvijeno graditeljstvo, a to se može ostvariti samo zajedničkim trudom i energijom. U sklopu 8. Sabora hrvatskih graditelja organizirani su brojni okrugli stolovi kako bi sudionici okruglih stolova, koji se svakodnevno bave inženjerskom djelatnošću mogli upoznati i upozoriti na sve izazove i potencijalna rješenja te na implementaciju kvalitetnih tehničkih rješenja. Graditeljski sektor u Republici Hrvatskoj iznjedrilo

je velike projekte u kratkome razdoblju postojanja države i na taj način pomogao njezinome rastu. Nažalost, nakon globalne krize koja je počela 2008. graditeljski sektor u Hrvatskoj je do danas ostao, slikovito rečeno, na marginama. Zato treba ponavljati i otvoreno govoriti na temelju vlastitih iskustava kako pomoći sektoru da ponovo pokrene svoj rast, a time i rast cjelokupnoga gospodarstva. Hrvatskoj su na raspolaganju 22 milijarde eura, koje su osigurane kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti. Velik je to iznos kojeg treba uložiti tako da Hrvatska u idućemu periodu postane otporna. Sada je na inženjerima da kažu koji su to projekti i koji su to dijelovi države u kojima treba ulagati u projekte, infrastrukturu, obrazovanje, kulturu, zdravstvo i ostale sektore kako bi takva područja bila osnažena i spremna za sljedeće naraštaje. Na kraju govora prof. Lakušić zahvalio je još jednom svima prisutnima na dolasku te im zaželio uspješan i produktivan rad tijekom 8. Sabora hrvatskih graditelja.

Dodjela nagrade za životno djelo

Nakon pozdravnih govora uslijedio je posebno svečani trenutak – dodjela nagrade za životno djelo, stručno priznanje Hrvatskog saveza građevinskih inženjera. Čovjeka kroz život nagrade njegova postignuća, međutim priznanje struke nagrada je koja zauzima posebno mjesto. Hrvatski savez građevinskih inženjera je na svojoj 55. redovitoj Skupštini donio odluku da se nagrada za životno djelo uruči Dragutinu Mihelčiću, dipl. ing. građ. Prije svečanog uručjenja nagrade, prikazana je kratka prezentacija njegova života i djela, a obrazloženje dodjele nagrade pročitala je Zrinka Grancarić. Nagradu u obliku povelje Dragutinu Mihelčiću svečano je uručila Mirna Amadori, predsjednica HSGI-a. U nastavku prikaza Sabora hrvatskih graditelja predstavljen je portret Dragutina Mihelčića, dobitnika nagrade za životno djelo (prilog 1).